QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)

BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI

MAĠISTRAT DR NATASHA GALEA SCIBERRAS

Kawża Numru: 310/2012

Il-Pulizija
(Spettur Johann J. Fenech)

vs

Enrico Camilleri
(ID 544165(M))

Illum, 29 ta' Settembru 2021

Il-Qorti,

Wara li rat l-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront ta' l-imputat **Enrico Camilleri**, ta' 46 sena, iben John u Giovanna nee` Galea, imwieled Luqa fil-15 ta' Novembru 1965 u residenti 14, Casa Bella, Triq il-Ġdida, Luqa, detentur tal-karta tal-identita` bin-numru 544165(M);

Akkużat talli f'dawn il-Gżejjer fit-28 ta' Jannar 2012 u matul ix-xhur ta' qabel din id-data:

1) Forna jew ipprokura jew offra li jforni jew jipprokura d-droga kokajina speċifikata fl-ewwel skeda ta' l-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi, Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta lill-persuna/i jew għall-persuna/i mingħajr ma kellu liċenżja mill-President ta' Malta u mingħajr ma kien awtorizzat bir-Regoli tal-1939 għall-Kontroll Intern tad-Drogi Perikolużi (G.N.292/1939) jew minn xi

awtorita` mogħtija mill-President ta' Malta li jforni d-droga msemmija u mingħajr ma kien fil-pussess ta' awtorizzazzjoni għall-importazzjoni jew għall-esportazzjoni maħruġ mit-Tabib Prinċipali tal-Gvern skont id-dispożizzjonijiet tas-sitt (6) Taqsima ta' l-Ordinanza msemmija, u mingħajr ma kellu liċenzja jew xort'oħra awtoriżżat li jimmanifattura jew iforni d-droga msemmija u mingħajr ma kellu liċenzja li jipprokura l-istess droga u dan bi ksur tar-Regolament 4 tar-Regoli ta' l-1939 għall-Kontroll Intern tad-Drogi Perikoluzi (G.N. 292/1939) kif sussegwentement emendati u bi ksur ta' l-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi, Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta;

2) Kellu fil-pussess tiegħu d-droga kokajina speċifikata fl-ewwel skeda ta' l-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi, Kap 101 tal-Liġijiet ta' Malta meta ma kienx fil-pussess ta' awtorizzazzjoni għall-importazzjoni jew għall-esportazzjoni maħruġ mit-Tabib Prinċipali tal-Gvern skont id-dispożizzjonijiet tar-4 u s-6 Taqsima ta' l-Ordinanza u meta ma kienx bil-liċenzja jew xort'oħra awtorizzat li jimmanifattura jew li jforni d-droga msemmija u meta ma kienx b'xi mod ieħor bil-liċenzja mill-President ta' Malta li jkollu d-droga msemmija fil-pussess tiegħu u naqas li jipprova li d-droga msemmija ġiet fornuta lilu għall-użu tiegħu skont ir-riċetta kif provdut fir-regolamenti msemmija u dan bi ksur tar-Regoli ta' l-1939 għall-Kontroll Intern tad-Drogi Perikoluzi (G.N. 292/1939) kif sussegwentement emendati u bi ksur ta' l-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi, Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, liema droga nstabet f'tali ċirkostanzi li juru li ma kinitx għall-użu esklussiv tiegħu;

3) Biegħ jew xort'oħra ttraffika r-raża meħuda mill-pjanta cannabis jew xi preparazzjonijiet li jkollhom bħala bażi dina r-raża, u dan bi ksur ta' l-Art 8(b) tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi, Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta;

4) Ikkommetta l-imsemmija reati fi jew ġewwa distanza ta' mitt metru mill-parametru ta' skola, *club*, jew xi post simili fejn normalment jiltaqgħu ż-żagħżagħ bi ksur tal-Artikolu 22(2) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta.

Il-Qorti ġiet mitluba sabiex barra milli tapplika l-piena skont il-liġi, tordna lill-imputat iħallas l-ispejjeż li għandhom x'jaqmu mal-ħatra tal-esperti skont l-Artikolu 533 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Rat illi ċ-ċitazzjoni odjerna ġiet intavolata fir-Reġistru ta' din il-Qorti fl-20 ta' Ġunju 2012;

Rat illi l-kawża ġiet assenjata lill-Maġistrat sedenti permezz tal-assenjazzjoni tad-doveri tat-30 ta' April 2014;

Rat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti esebiti, inkluż l-Ordni ta' l-Avukat Ġenerali ai termini tal-Artikolu 22(2) tal-Kapitolu 101 tal-Liġijiet ta' Malta sabiex dan il-każ jinstema' minn din il-Qorti bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali;

Rat illi fis-seduta tal-20 ta' Ottubru 2014, il-partijiet iddikjaraw li kienu qegħdin jeżentaw lill-Qorti kif preseduta milli terġa tisma' l-provi mismugħa sa dakinhar quddiem il-Qorti kif diversement preseduta[1];

Rat illi fuq talba tad-difiża, fis-seduta tat-13 ta' Frar 2015, il-Qorti qiegħdet lill-imputat taħt Ordni Temporanja ta' Supervizjoni ai termini tal-Artikolu 7 tal-Kap. 446 tal-Liġijiet ta' Malta[2] u illi l-Uffiċjal tal-*Probation* Matthew Fleri Soler ġie appuntat sabiex isegwi lill-imputat fil-mori tal-proċeduri odjerni[3];

Semgħet lill-Prosekuzzjoni tirrimetti ruħha għall-provi prodotti u t-trattazzjoni finali tad-difiża;

Rat ukoll illi l-partijiet iddikjaraw illi ma kellhomx iżjed sottomissjonijiet wara li ġiet esebita t-traskrizzjoni tax-xhieda ta' PS 635 Alan Calleja.

Ikkunsidrat:

Illi f'dan il-każ, in sostenn tal-imputazzjonijiet miġjuba kontra l-imputat, <u>il-Prosekuzzjoni</u> ressqet is-segwenti xhieda u provi:

1. **L-Ispettur Johann J. Fenech** esebixxa s-sustanza misjuba fil-pussess tal-imputat Enrico Camilleri bħala Dok. KF 1.[4] Huwa jixhed illi fis-sena 2012 huwa rċieva informazzjoni fis-sens illi kien qed isir traffikar tad-droga ġewwa l-klabb tal-boċċi ta' Ħal-Luqa u fit-28 ta' Jannar 2012, huwa kien bagħat membri mill-Iskwadra kontra d-Droga fl-imsemmi post sabiex jagħmlu l-osservazzjonijiet tagħhom u jwettqu tfittxijiet, kif fil-fatt sar. Waqt l-istess tfittxijiet, fil-klabb ma nstabitx droga, iżda fit-*toilets* sabu xi kantunieri tal-plastik u nstabet id-droga fuq l-imputat odjern, kif ukoll fuq ċertu Vincent.

[1] Ara a fol. 44 tal-proċess.
[2] Ara a fol. 45 tal-proċess.
[3] A fol. 49 tal-proċess.
[4] Ara a fol. 6 u 7 tal-proċess.

Fuq l-imputat instabu tliet boroż tal-plastik bi trab abjad, u borża oħra tal-plastik, ftit ikbar, li wkoll kien fiha trab abjad, kif ukoll mitt ewro fi flus kontanti. Huwa ġie arrestat u rrilaxxja stqarrija fid-29 ta' Jannar 2012[5], wara li ngħata s-solita twissija skont il-liġi, u ottjena parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu. Skont ix-xhud, l-imputat ikkopera bis-sħiħ matul l-investigazzjoni.[6]

In kontro-eżami, ix-xhud jgħid illi jaf li kien hemm nies oħra fil-klabb dakinhar, iżda ma ġiex informat dwar kemm kien hemm nies u x'kienu l-etajiet tagħhom ossia jekk kinux żgħażagħ. Jikkonferma madankollu illi li kieku kien hemm tfal jew żgħażagħ kien jiġi infurmat b'dan, għalkemm jgħid ukoll illi jista' jkun li s-Surġent qallu dwar dan u huwa nesa. Jikkonferma wkoll illi l-imputat ma nqabadx ibiegħ id-droga, iżda nstabu sustanzi suspettużi fuq il-persuna tiegħu. Lanqas ma vverifika jekk l-imputat qatt biegħx id-droga lil xi żgħażagħ jew minuri.[7]

2. **PS 635 Alan Calleja** xehed illi nhar it-28 ta' Jannar 2012, fuq skorta ta' mandat ta' tfittxija u arrest, flimkien ma' PC 213 u PC 323, huwa mar ġewwa l-klabb tal-boċċi ta' Ħal Luqa, fejn saret tfittxija fuq diversi persuni, fosthom fuq l-imputat Enrico Camilleri. Jgħid li l-imputat kien qiegħed viċin il-*billiard table* u fuq il-persuna tiegħu ossia fil-but tal-qalziet, PC 323 sab erba' pakketti, tlieta mil-liema kien fihom blokka bajda u oħra trab abjad. Jgħid ukoll illi fit-*toilets* instabu diversi boroż u kantunieri vojta, b'dan illi ma ġiex stabbilit minn kien ħallihom hemmhekk. L-imputat ġie arrestat u ttieħed il-Kwartieri Ġenerali tal-Pulizija għal investigazzjoni ulterjuri.

   In kontro-eżami x-xhud jgħid li għalih dak illi nstab fit-*toilets* kien ifisser illi xi ħadd kien ikkonsma d-droga u ħalla l-boroż warajh. Jgħid ukoll illi dak il-ħin ma kienx għaddej logħob tal-boċċi. Mistoqsi kienx hemm żgħażagħ, huwa jirrispondi fl-affermattiv, u jgħid illi dawn kellhom 'il fuq minn sittax jew sbatax-il sena.[8]

3. **PC 213 Nikolai Borg** xehed illi fit-28 ta' Jannar 2012, ġie esegwit mandat ta' tfittxija ġewwa l-klabb tal-boċċi ta' Ħal Luqa, fejn saret tfittxija fuq diversi persuni, fosthom fuq l-imputat odjern. Ix-xhud jgħid illi kien PC 323 li wettaq it-tfittxija fuq l-istess imputat, fil-waqt illi huwa kien qed jassistih, waqt liema

[5] Din ġiet esebita bħala Dok. JF.
[6] Ara din ix-xhieda, a fol. 37 sa 39 tal-proċess.
[7] Ara a fol. 56 sa 58 tal-proċess.
[8] Ara din ix-xhieda a fol. 8 u 9 tal-proċess u a fol. 101 sa 106 tal-proċess.

tfittxija, fil-but tal-qalziet instabet borża kemmxejn imdaqqsa b'sustanza suspettata droga u tliet boroż oħra żgħar, ukoll b'sustanza bajda suspettata droga. Jgħid illi dak il-ħin, l-imputat kien ħdejn il-*billiard table.* L-imputat ġie arrestat. Ix-xhud għaraf l-esebit Dok. JF 1 bħala l-boroż li huwa rrefera għalihom fix-xhieda tiegħu.

In kontro-eżami x-xhud jgħid illi ma jiftakarx eżattament kemm kien hemm nies dak il-ħin fil-*bar*, iżda kien hemm iżjed minn ħamsa żgur. Ma ftakarx jekk instabux sustanzi lleċiti fuq xi persuni oħra li kienu fil-*bar,* lanqas jekk kellhomx bżonn iżjed vetturi sabiex jittieħdu iżjed nies fil-Kwartieri Ġenerali tal-Pulizija. Lanqas ma jiftakar kemm kien hemm nies oħra arrestati fil-Kwartieri Ġenerali tal-Pulizija, apparti l-imputat.[9]

4. **PC 323 Cedric Buhagiar** xehed illi nhar it-28 ta' Jannar 2012, għall-ħabta tat-8.30 p.m. jew id-9.00 p.m., ġie esegwit mandat ġewwa l-klabb tal-boċċi ta' Ħal Luqa, fejn saru tfittxijiet fuq diversi persuni, inkluż fuq l-imputat odjern. Fuq il-persuna tiegħu, ossia fil-but, instabu erba' pakketti kontenenti trab abjad. L-imputat ġie arrestat u ttieħed ġewwa l-Kwartieri Ġenerali tal-Pulizija. Skont ix-xhud, wara li ġie arrestat l-imputat, saret ukoll tfittxija fil-*bar* u ċioe` wara l-bank u fejn kienu qed isiru l-*appetizers*. Tfittxijiet fuq persuni oħrajn irriżultaw fin-negattiv. Muri Dok. JF 1, ix-xhud għaraf in-numru u l-kitba tiegħu fuq it-*tag*, iżda ma ftakarx dwar is-sustanza.[10]

5. Mir-relazzjoni tax-**Xjenzat Godwin Sammut**, maħtur f'dawn il-proċeduri sabiex janalizza s-sustanza esebita bħala Dok. JF 1 fis-seduta tal-4 ta' Ġunju 2013[11], jirriżulta illi għall-analizi tiegħu, huwa ngħata *envelope* kannella mmarkat S/B/427/2013 li fih: (i) borża tal-plastik trasparenti li fiha karta bil-kliem Data 28-01-2012 Hin 8:30pm Elevat/i minn right pocket 3 sachets left pocket 1 bag fil-preżenza ta' Camilleri Enrico 544165(M) minn PC323, PC213 (ii) 3 biċċiet tal-plastik trasparenti li kien fihom trab ta' lewn abjad (iii) borża tal-plastik trasparenti li fiha sustanza ta' lewn kannella ċar.

Illi dwar dan id-dokument, l-istess espert ikkonkluda bil-mod segwenti:

> "Illi fl-estratti meħuda mit-trab ta' lewn abjad u mis-sustanza li hemm fid-dokument 277_13_01 instabet is-sustanza *Kokaina*. Il-piż total tat-trab kien ta' 11.39 grammi u l-purita` kienet ta' ċirka 33%.

[9] Ara din ix-xhieda a fol. 10 sa 15 tal-proċess.
[10] Ara a fol. 16 sa 18 tal-proċess.
[11] Ara a fol. 5 tal-proċess.

> Din is-sustanza hija kkontrollata bil-liġi taħt l-Ewwel Skeda Taqsima I tal-Kapitlu 101 tal-Liġijiet ta' Malta."

Illi in oltre skont l-istess relazzjoni, it-trab fit-tliet biċċiet tal-plastik kellu piż rispettiv ta' 0.40 grammi, 0.44 grammi u 0.43 grammi, fil-waqt illi s-sustanza fil-borża tal-plastik kellha piż ta' 10.12 grammi.[12]

6. **PC 642 Joseph Camilleri** xehed illi huwa kien xhud tal-istqarrija rilaxxjata mill-imputat.

   In kontro-eżami, ix-xhud jgħid illi ma jiftakarx jekk qatt kienx involut f'xi arrest ieħor tal-imputat. Lanqas ma ftakar jekk fil-kors tal-interrogatorju tal-istess imputat sarx xi diskors rigward l-vizzju tad-droga tiegħu u kemm dan kien qawwi. [13]

Illi da parti tagħha, <u>id-difiża</u> ressqet is-segwenti xhieda u provi:

7. **L-Uffiċjal tal-*Probation* Matthew Fleri Soler** xehed illi huwa kien qed isegwi lill-imputat fuq Ordni Temporanja ta' Superviżjoni maħruġa mill-Qorti kif preseduta fit-13 ta' Frar 2015. Minn dakinhar, l-andament tal-imputat kien wieħed pożittiv u dejjem attenda għall-appuntamenti mogħtija lilu. Tliet kampjuni tal-urina li ttieħdu lill-istess imputat f'Marzu, April u Mejju 2015 irriżultaw fin-negattiv għal sustanzi lleċiti. Kien qed jattendi wkoll sessjonijiet mal-Aġenzija Caritas regolarment sabiex ikompli jirrijabilita ruħu mill-vizzju tad-droga. Kien ukoll stabbli fil-ħajja tiegħu personali u anke in kwantu mpjieg. Skont ix-xhud, l-imputat qallu illi huwa kien jagħmel użu mid-droga, speċjalment il-kokaina, b'mod regolari.

8. Min-nota tal-Uffiċjal tal-*Probation* dwar l-andament tal-imputat tad-9 ta' Novembru 2016, jirriżulta illi disa' testijiet tal-urina li ttieħdu lill-imputat minn Frar 2015 ilkoll irriżultaw fin-negattiv għal sustanzi lleċiti. Għalkemm ma baqax jattendi għal sessjonijiet fi ħdan l-Aġenzija Caritas, huwa għamel kuntatt ma' psikjatra u fiż-żmien tan-nota kien jinsab ukoll f'kuntatt ma' psikoterapista. Skont l-istess imputat, huwa dam seba' snin jabbuża mid-droga kokaina, wara li ssepara minn ma' martu. Ħajtu b'mod generali kienet waħda stabbli.[14] Min-nota tal-istess Uffiċjal tal-*Probation* tat-30 ta' Jannar

---

[12] Din ir-relazzjoni tinsab esebita a fol. 24 sa 35 tal-proċess.
[13] Ara a fol. 46 sa 48 tal-proċess.
[14] Ara a fol. 62 u 63 tal-proċess.

2017, jirriżulta illi l-imputat baqa' jżomm kuntatt regolari mal-psikoterapista, attenda għall-appuntamenti kollha mal-Uffiċjal tal-*Probation* u rriżulta fin-negattiv għal sustanzi lleċiti, permezz ta' test tal-urina meħud lilu f'Jannar 2017.[15] L-istess jirriżulta min-nota tal-istess Uffiċjal tal-*Probation* tat-3 ta' Mejju 2017, kif ukoll illi żewġ kampjuni tal-urina li ttieħdu lill-imputat fi Frar u f'April 2017 irriżultaw fin-negattiv.[16] Min-noti tal-Uffiċjal tal-*Probation* tal-10 ta' Ottubru 2017, tal-4 ta' Settembru 2018, tat-22 ta' Mejju 2019 u tat-22 ta' Jannar 2020 rispettivament, jirriżulta illi l-andament tal-imputat baqa' wieħed tajjeb u testijiet tal-urina li ttieħdulu regolarment baqgħu jirriżultaw fin-negattiv.[17]

Fix-xhieda tiegħu tal-15 ta' Jannar 2018, l-Uffiċjal tal-*Probation* xehed illi in kwantu xogħol u familja, l-imputat baqa' jikkonsolida l-progress tiegħu u kien hemm stabilita` tajba f'dawn l-aspetti, kif ukoll f'dak li jirrigwarda l-użu tad-droga u dan fis-sens illi l-imputat baqa' 'l bogħod mid-droga. Is-sitwazzjoni tal-imputat kienet waħda sodisfaċenti ferm. L-aħħar kampjun tal-urina ttieħed f'Jannar 2018 u wkoll irriżulta fin-negattiv għal sustanzi lleċiti.[18]

9. **Dr. Joseph Spiteri** xehed illi l-imputat qiegħed taħt il-kura tiegħu bħala konsulent psikjatra u illi kien ilu jarah regolarment għal numru ta' snin. Jgħid illi l-imputat kellu esperjenza trawmatika meta ssepara minn ma' martu fis-sena 2007, wara xi għoxrin sena żwieġ, li wasslitu sabiex jibda juża d-droga kokaina, stante li kien jagħmilha ma' kumpanija ta' nies li kien ikollhom id-droga. Skont ix-xhud, fis-sena 2009, l-imputat daħal il-ħabs dwar xi ġlieda u nstab pożittiv għall-kokaina. Minn hemmhekk huwa baqa' jagħmel użu minn din is-sustanza għall-perjodu ta' żmien, għalkemm ma marx iżjed il-klinika tiegħu. L-aħħar li l-imputat kien mar għandu kien għall-ħabta tas-sena 2008 u wara reġa' beda jarah b'mod regolari mis-sena 2012, f'liema żmien ukoll kellu problema ta' droga. Huwa ppreskrivilu kura kontra dawn is-sustanzi u fiż-żmien ta' din ix-xhieda, l-andament tiegħu kien wieħed tajjeb ħafna u kien qed iżomm 'il bogħod mid-droga.[19]

Ikkunsidrat ukoll:

---

[15] Ara a fol. 69 tal-proċess.
[16] A fol. 70 tal-proċess.
[17] Ara a fol. 75, a fol. 82, a fol. 88 u a fol.91 tal-proċess.
[18] Ara a fol. 78 sa 80 tal-proċess.
[19] Ix-xhud xehed fis-seduta tat-3 ta' Mejju 2017. Ara din ix-xhieda a fol. 72 sa 75 tal-proċess.

Illi kif ingħad iżjed ‘il fuq, l-imputat jinsab akkużat bir-reati ta’ traffikar tad-droga kokaina u tar-raża meħuda mill-pjanta tal-*cannabis*, kif ukoll bir-reat ta’ pussess aggravat tad-droga kokaina.

Illi fl-ewwel lok, jeħtieġ illi l-Qorti tikkunsidra l-ammissibilta` o meno tal-istqarrija rilaxxjata mill-imputat nhar id-29 ta’ Jannar 2012, liema punt ġie sollevat mid-difiża fit-trattazzjoni finali tagħha.

Illi kif ingħad iżjed ‘il fuq, l-imputat irrilaxxja din l-istqarrija lill-Pulizija Eżekuttiva, wara li ngħata s-solita twissija skont il-liġi, u wara li ngħata d-dritt li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu, liema dritt huwa għażel li jeżerċitah. Madankollu, huwa ma ngħatax id-dritt għall-assistenza legali waqt l-istess interrogatorju, stante li dan id-dritt ma kienx viġenti fiż-żmien tal-każ odjern.

F’dan ir-rigward din il-Qorti tagħmel referenza għas-sentenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem tat-12 ta’ Jannar 2016 fil-każ **Mario Borg v. Malta**, kif ukoll għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **The Republic of Malta vs Chukwudi Onyeabor** tal-1 ta’ Diċembru 2016, fejn hemmhekk il-Qorti għamlet referenza għal diversi sentenzi tal-Qorti Kostituzzjonali ossia **Carmel Saliba vs Avukat Generali** tas-16 ta’ Mejju 2016, **Stephen Nana Owusu vs Avukat Generali** tat-30 ta’ Mejju 2016, **Malcolm Said vs Avukat Generali et** tal-24 ta’ Ġunju 2016 u **Aaron Cassar vs Avukat Generali et** tal-11 ta’ Lulju 2016 u għaddiet sabiex tiddeċiedi illi “*the denial of the right to legal assistance at the pre-trial stage as a result of a systematic restriction applicable to all accused persons must today be held to be in violation of the conditions for the admissibility of an accused’s statement*.”

Il-Qorti tirreferi wkoll għas-sentenza mogħtija mill-Qorti Kostituzzjonali fil-5 ta’ Ottubru 2018, fl-ismijiet **Christopher Bartolo vs Avukat Ġenerali et**, f’liema każ fl-istqarrijiet tiegħu, ir-rikorrenti minkejja li qabel irrilaxxja l-ewwel stqarrija, kien ingħata parir mingħand l-avukat tiegħu li f’dak l-istadju ma jgħid xejn lill-pulizija, huwa xorta waħda rrisponda għad-domandi waqt l-interrogatorju li sarlu, bir-riżultat li stqarr fatti li kienu inkriminanti għalih, in kwantu ammetta li kien jixtri d-droga kemm għall-użu personali tiegħu, kif ukoll sabiex ibiegħ minnha lil terzi. Fis-sentenza tagħha, il-Qorti Kostituzzjonali qalet hekk dwar l-istqarrijiet rilaxxjati mill-istess rikorrenti mingħajr il-jedd ta’ assistenza legali waqt l-interrogatorji tiegħu:

> “36. Mill-premess jirrizulta manifest li l-istqarrijiet rilaxxjati mir-rikorrent ser ikollhom kif fil-fatt gja` kellhom quddiem il-Qorti Kriminali impatt fil-proceduri kriminali, mhux in kwantu ghall-ammissjonijiet, izda in kwantu l-kontenut taghhom kien ittiehed in konsiderazzjoni fil-quantum tal-piena

imposta fuqu mill-Qorti Kriminali, u issa huwa car li anke l-Qorti tal-Appell Kriminali ser tiehu konsiderazzjoni tal-kontenut tal-istqarrijiet f'dan ir-rigward. Ghalhekk, ghalkemm il-proceduri kriminali ghadhom pendenti u ghalhekk ma jistax f'dan l-istadju jigi determinat jekk kienx hemm lezjoni ta' smigh xieraq f'dawk il-proceduri, jekk l-istqarrijiet jithallew fil-process tal-proceduri kriminali, dawn wisq probabbilment ser isir uzu minnhom mill-Qorti tal-Appell Kriminali bi pregudizzju jew vantagg ghall-akkuzat fil-kwantifikazzjoni tal-piena, kemm dik karcerarja kif ukoll ghal dak li tirrigwarda l-multa li tista' tigi imposta.

37. Fid-dawl tal-premess it-tehid tal-istqarrijiet zgur li ser ikollhom impatt fuq l-ezitu tal-process kriminali u, ladarba dan isir, x'aktarx ser isir ksur tad-dritt tal-rikorrent ghal smigh xieraq tenut kont tal-fatt li dawn gew rilaxxjati mir-rikorrent fl-assenza ta' avukat li jassistih. Ghalhekk huwa xieraq li, filwaqt li f'dan l-istadju ma jistax jinghad jekk kienx hemm lezjoni ta' dan id-dritt fundamentali tar-rikorrent peress li l-proceduri kriminali ghadhom pendenti, dawn ma jithallewx jibqghu fl-inkartament tal-process kriminali." [sottolinear tal-Qorti]

Allura minkejja illi r-rikorrenti f'dak il-każ, kien ingħata l-jedd li jikkonsulta ma' avukat qabel l-ewwel interrogatorju tiegħu u anke eżerċita dan il-jedd, il-Qorti ordnat illi l-istqarrijiet tiegħu ma jitħallewx fl-inkartament la darba kien ser ikollhom impatt fuq l-eżitu tal-proċess kriminali u dan stante illi ma ngħatax il-jedd għall-assistenza legali waqt l-interrogatorji tiegħu. Din kienet ukoll il-konklużjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminal fis-sentenza tagħha tal-20 ta' Novembru 2018, fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Claire Farrugia**, f'liema każ dik il-Qorti skartat bħala inammissibbli l-istqarrijiet tal-imputata, waħda minnhom ġuramentata, u dan għaliex għalkemm hija ngħatat id-dritt li tottjeni parir legali qabel l-istqarrijiet tagħha, madankollu hija ma ngħatatx id-dritt li tkun assistita minn avukat waqt l-interrogatorji li sarulha u dan stante li dan id-dritt ma kienx għadu viġenti fiż-żmien in kwistjoni. F'dan is-sens ukoll iddeċidiet l-istess Qorti fis-sentenza tagħha fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emad Masoud** tas-16 ta' Mejju 2019 u fis-sentenza tagħha fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Sandro Spiteri** tat-18 ta' Ġunju 2019, f'liema każ, l-imputat kien irrilaxxja stqarrija kemm mingħajr il-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu, kif ukoll mingħajr id-dritt li jkun assistit minn avukat waqt l-istess interrogatorju.

Fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija (Spettur Malcolm Bondin) vs Aldo Pistella** tal-14 ta' Diċembru 2018, f'liema każ l-appellat kien ingħata l-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogotarju tiegħu u anke eżerċitah, iżda ma ngħatax il-jedd li jkun assistit minn avukat waqt dan l-interrogatorju, stante illi anke f'dak il-każ, fiż-żmien in kwistjoni, dan il-jedd ma kienx viġenti fil-liġi Maltija, il-Qorti Kostituzzjonali

reġgħet irribadiet il-konklużjonijiet tagħha fis-sentenza preċedenti fl-ismijiet **<u>Christopher Bartolo vs Avukat Ġenerali et</u>**:

> "14. Għalkemm, bħall-ewwel qorti, taqbel mal-appellanti illi f'dan l-istadju għadu ma seħħ l-ebda ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, madankollu, kif osservat fil-każ ta' Malcolm Said, il-qorti xorta hija tal-fehma li ma jkunx għaqli li l-proċess kriminali jitħalla jitkompla bil-produzzjoni tal-istqarrija tal-akkużat Pistella ladarba din, għallinqas f'parti minnha, ittieħdet mingħajr ma Pistella kellu l-għajnuna ta' avukat. Għalhekk, għalkemm għadu ma seħħ ebda ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, fiċ-ċirkostanzi huwa għaqli illi, kif qalet l-ewwel qorti, ma jsir ebda użu mill-istqarrija fil-proċess kriminali sabiex, meta l-proċess kriminali jintemm, ma jkunx tniġġes b'irregolarità – dik li jkun sar użu minn stqarrija li ttieħdet mingħajr ma l-interrogat kellu l-għajnuna ta' avukat – li tista' twassal għal konsegwenzi bħal tħassir tal-proċess kollu."

Fil-każ ta' **<u>Philippe Beuze vs Belgium</u>** deċiż mill-*Grand Chamber* tal-Qorti Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fid-9 ta' Novembru 2018, dik il-Qorti reġgħet adottat il-kriterju tal-*overall fairness of the proceedings* sabiex tistħarreġ jekk seħħitx o meno leżjoni tad-dritt għal smiegħ xieraq. Għalkemm sabet li f'dan il-każ seħħet vjolazzjoni tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni, il-Qorti mxiet lil hinn minn dawk id-deċiżjonijiet li fihom instabet vjolazzjoni tal-imsemmi artikolu għaliex kien hemm restrizzjoni sistematika fil-liġi domestika tad-dritt ta' persuna suspettata jew arrestata ta' aċċess għall-avukat, u ddeċidiet illi l-Qorti għandha dejjem tistħarreġ iċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, tenut kont ta' numru ta' kriterji, mhux eżawrjenti, elenkati fid-deċiżjoni tagħha. Dik il-Qorti qalet hekk fid-deċiżjoni tagħha:

> "(γ) Relevant factors for the overall fairness assessment
>
> 150. When examining the proceedings as a whole in order to assess the impact of procedural failings at the pre-trial stage on the overall fairness of the criminal proceedings, the following non-exhaustive list of factors, drawn from the Court's case-law, should, where appropriate, be taken into account (see Ibrahim and Others, cited above, § 274, and Simeonovi, cited above, § 120):
>
> (a) whether the applicant was particularly vulnerable, for example by reason of age or mental capacity;
>
> (b) the legal framework governing the pre-trial proceedings and the admissibility of evidence at trial, and whether it was complied with – where

an exclusionary rule applied, it is particularly unlikely that the proceedings as a whole would be considered unfair;

(c) whether the applicant had the opportunity to challenge the authenticity of the evidence and oppose its use;

(d) the quality of the evidence and whether the circumstances in which it was obtained cast doubt on its reliability or accuracy, taking into account the degree and nature of any compulsion;

(e) where evidence was obtained unlawfully, the unlawfulness in question and, where it stems from a violation of another Convention Article, the nature of the violation found;

(f) in the case of a statement, the nature of the statement and whether it was promptly retracted or modified;

(g) the use to which the evidence was put, and in particular whether the evidence formed an integral or significant part of the probative evidence upon which the conviction was based, and the strength of the other evidence in the case;

(h) whether the assessment of guilt was performed by professional judges or lay magistrates, or by lay jurors, and the content of any directions or guidance given to the latter;

(i) the weight of the public interest in the investigation and punishment of the particular offence in issue; and

(j) other relevant procedural safeguards afforded by domestic law and practice."

F'dak il-każ, meta l-Qorti Ewropea ġiet biex teżamina dawn il-kriterji fil-kuntest taċ-ċirkostanzi li kellha quddiemha, fil-waqt illi saħqet illi kienet qed issib vjolazzjoni tal-Artikolu 6 fid-dawl ta' diversi fatturi meħuda lkoll flimkien u mhux kull fattur meqjus separatament, ikkunsidrat *inter alia* illi fl-istess każ, ir-restrizzjonijiet fuq id-dritt tal-aċċess għall-avukat kienu estensivi u dan fis-sens illi l-akkużat ġie interrogat waqt li kien fil-kustodja tal-pulizija mingħajr ma qabel ingħata l-opportunita` li jottjeni parir legali jew li jkollu avukat preżenti u fil-kors tal-investigazzjoni ġudizzjarja li seħħet wara, ma ngħatax il-possibilita` li jkun assistit minn avukat, kif lanqas ma ngħata dan id-dritt f'atti investigattivi oħrajn sussegwenti. F'dawk iċ-ċirkostanzi, mingħajr ma ngħata informazzjoni ċara dwar id-dritt tiegħu għas-

silenzju, huwa rrilaxxja stqarrijiet dettaljati u sussegwentement ta wkoll verżjonijiet differenti dwar il-fatti, bir-riżultat illi għamel stqarrijiet, li għalkemm ma kinux inkriminanti fis-sens restrittiv ta' din il-kelma, effettwaw sostanzjalment il-posizzjoni tiegħu, speċjalment fir-rigward ta' akkuża partikolari. Dawn l-stqarrijiet ġew ilkoll ikkunsidrati bħala ammissibbli fil-proċeduri kontra tiegħu. In oltre tali stqarrijiet kellhom rwol importanti fil-proċeduri u fir-rigward ta' akkuża minnhom, kienu jiffurmaw parti integrali mill-provi li a bażi tagħhom huwa nstab ħati.

Fil-każ deċiż mill-Qorti Kostituzzjonali fl-ismijiet **Paul Anthony Caruana vs Avukat Ġenerali et** nhar il-31 ta' Mejju 2019, l-attur ilmenta minn ksur tal-jedd tiegħu għal smiegħ xieraq fid-dawl tal-fatt illi ma ngħatax id-dritt tal-aċċess għall-avukat kemm qabel irrilaxxja l-istqarrija tiegħu lill-pulizija kif ukoll waqt l-interrogatorju tiegħu, u għaldaqstant talab lill-Qorti kemm sabiex tiddikjara illi ġew leżi d-drittjiet fundamentali tiegħu kif sanċiti fl-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u fl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea, kif ukoll sabiex takkorda dawk ir-rimedji effettivi inkluż li tannulla, tħassar u tirrevoka s-sentenza mogħtija fil-konfront tiegħu mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, li permezz tagħha kien instab ħati tal-imputazzjonijiet miġjuba kontra tiegħu u ġie kkundannat għal terminu effettiv ta' priġunerija.

F'dan il-każ, wara li rreferiet għall-każ ta' **Ibrahim and Others v. United Kingdom** deċiż mill-Qorti Ewropea fit-13 ta' Settembru 2016 u kompliet illi allura l-fatt waħdu li persuna ma tkunx tħalliet tingħata l-għajnuna ta' avukat waqt l-interrogazzjoni, ukoll jekk ma kienx hemm raġunijiet impellenti għal dan in-nuqqas, ma huwiex biżżejjed biex, *ipso facto*, jinsab ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, iżda wieħed irid iqis il-proċess fit-totalità tiegħu, il-Qorti Kostituzzjonali għamlet referenza wkoll għad-deċiżjoni f'**Beuze v. Belgium** u għall-kriterji hemmhekk indikati (u fuq ċitati minn din il-Qorti) li a bażi tagħhom wieħed għandu jeżamina l-proċeduri fl-intier tagħhom fid-dawl tal-impatt tan-nuqqasijiet proċedurali fl-istadju ta' qabel il-proċeduri. Il-Qorti kompliet hekk dwar l-ilment tal-attur:

> "20. Fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjoniiet, l-aggravju tal-attur – safejn igħid illi "l-fatt waħdu illi persuna li tkun instabet ħatja ma tkunx tħalliet tikkonsulta ma' avukat tal-fiduċja tagħha fil-mument tal-investigazzjoni u l-għotja ta' stqarrija lill-pulizija, minħabba restrizzjoni sistematika fil-liġi maltija, awtomatikament ikun ifisser illi saret vjolazzjoni tad-dritt fundamentali tas-smigħ xieraq ta' dik l-istess persuna taħt l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea" – huwa ħażin u huwa miċħud.

21. Fil-każ tallum kien hemm raġuni tajba għala l-attur ma tħalliex ikellem avukat qabel jew waqt l-ewwel interrogazzjoni. Ir-raġuni hi li kien hemm il-ħsieb li ssir controlled delivery lil terza persuna li kienet tipprovdi lill-attur bid-droga, u biex din l-operazzjoni tirnexxi kien meħtieġ li l-attur ma jitħalla jikkomunika ma' ħadd biex ma titwassalx il-kelma lil dan it-terz.

...

23. L-attur ingħata t-twissija li trid il-liġi qabel ma ta l-istqarrija, u ma saret ebda allegazzjoni li l-istqarrija saret fiċ-ċirkostanzi msemmija fl-art. 658 tal-Kodiċi Kriminali. ... Ħlief għall-fatt li ma kellux avukat dak il-ħin, l-attur ma ressaq ebda argument serju kontra l-validità u l-veraċità tal-istqarrija.

24. Għandu jingħad ukoll illi l-attur ma nżammx aktar milli kien meħtieġ biex tirnexxi l-operazzjoni tal-controlled delivery; dakinhar stess kien meħlus u seta' liberament ikellem avukat.

25. Barra minn hekk, l-istqarrija magħmula lill-pulizija ma kinitx ir-raġuni li wasslet għall-kundanna tal-attur: l-attur instab ħati mill-qorti ta' ġurisdizzjoni kriminali għax ammetta l-ħtija għal dawk l-akkużi li ma ġewx ritirati. Dan għamlu fil-preżenza tal-avukat wara li ikkonsulta miegħu u quddiem maġistrat li wissih bil-konsegwenzi tal-ammissjoni u tah l-opportunità li jeħodha lura.

26. Tassew illi l-attur igħid illi kien kondizzjonat bil-fatt li kien ġà ta stqarrija lill-pulizija qabel ma ammetta quddiem il-qorti...

27. Dan jista' f'ċerti ċirkostanzi jkun fattur relevanti, iżda fil-każ tal-lum l-attur seta' jiċħad dak li stqarr fl-istqarrija u wkoll, jekk tassew kif qal hu kien fis-sakra meta għamilha u għalhekk l-istqarrija ma għamilhiex "volontarjament", jikkontestaha taħt l-art. 658 tal-Kodiċi Kriminali – seta' saħansitra jirtira l-ammissjoni li għamel quddiem il-qorti – għax il-qorti ta' ġurisdizzjoni kriminali, presjeduta minn ġudikant togat, kienet taf biżżejjed, fid-dawl tas-sentenza ta' Salduz, li kienet ingħatat qabel, li ma kellhiex toqgħod fuq l-istqarrija weħedha, aktar u aktar jekk tkun ġiet irtirata, jekk ma jkunx hemm xiehda oħra li ma tħallix dubju dwar il-ħtija. Bilkemm għalfejn ngħidu wkoll illi l-attur kien inqabad in flagrante, bi kwantità ta' droga fuq il-persuna tiegħu u fid-dar fejn kien joqgħod.

28. Il-qorti aktar temmen illi l-attur ammetta quddiem il-qorti mhux għax kondizzjonat bl-istqarrija li kien ta iżda għax kien jaf bix-xiehda l-oħra kontrieh u biex jieħu l-benefiċċju, li fil-fatt ingħata, taħt l-art. 29 tal-

Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi [Kap. 101].” [sottolinear ta’ din il-Qorti]

F’każ iżjed riċenti deċiż mill-Qorti Kostituzzjonali nhar is-27 ta’ Settembru 2019, fl-ismijiet **Graziella Attard vs Avukat Ġenerali**, f’liema każ il-posizzjoni legali kienet dik adoperata qabel l-10 ta’ Frar 2010 u għalhekk qabel ġie fis-seħħ id-dritt ta’ persuna suspettata jew arrestata li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu, wara li rreferiet ukoll għall-każ **ta’ Beuze v. Belgium**, l-istess Qorti kkonkludiet illi:

> “10. Madanakollu, billi ċ-ċirkostanzi fejn il-persuna interrogata tista’ ma titħalliex tkellem avukat huma l-eċċezzjoni aktar milli r-regola, u din il-qorti għandha s-setgħa li tagħti rimedju fejn issib li disposizzjoni li tħares dritt fondamentali mhux biss “qiegħda tiġi” iżda wkoll meta “tkun x’aktarx sejra tiġi miksura”, din il-qorti hija tal-fehma, kif osservat fis-sentenza mogħtija fl-24 ta’ Ġunju 2016 fl-ismijiet Malcolm Said v. Avukat Ġenerali, **illi ma jkunx għaqli** – partikolarment fid-dawl ta’ inkonsistenzi fis-sentenzi tal-Qorti Ewropea li joħloq element ta’ imprevedibilità, kif jixhdu l-posizzjonijiet konfliġġenti li ħadet fil-każ ta’ Borg u f’dak ta’ Beuze – **illi l-proċess kriminali jitħalla jitkompla bil-produzzjoni tal-istqarrija mogħtija mill-attriċi lill-pulizija** għaliex tqis illi, fiċ-ċirkostanzi, in-nuqqas ta’ għajnuna ta’ avukat ma kienx nuqqas li ma jista’ jkollu ebda konsegwenza ta’ preġudizzju għall-attriċi, aktar u aktar meta fl-istqarrija ammettiet sehma fir-reat.” [enfasi ta’ din il-Qorti]

Fl-istess sentenza, il-Qorti Kostituzzjonali tenniet ukoll is-segwenti:

> “18. Il-qorti tqis illi l-ordni li l-istqarrija titneħħa mill-inkartament, aktar milli rimedju għal ksur li, wara kollox, għadu ma seħħx, huwa garanzija tal-integrità tal-proċess u wkoll fl-interess pubbliku, biex ma jiġrix l-proċess kontra l-attriċi jkollu jitħassar wara li jintemm, b’ħela ta’ ħin u riżorsi, li tkun forma oħra ta’ inġustizzja għax il-liġijiet għandhom iħarsu mhux biss lil min hu mixli b’reat iżda wkoll lil min jista’ jkun vittma ta’ reat.
>
> 19. Il-qorti għalhekk terġa’ ttenni li ma jkunx għaqli li jsir użu mill-istqarrija waqt il-proċess kriminali ...”.

Huwa evidenti illi fil-każ odjern, jeħtieġ li din il-Qorti teżamina ċ-ċirkostanzi li għandha quddiemha mhux mill-ottika ta’ ksur tal-jedd għal smiegħ xieraq stante li m’għandhiex kompetenza li tagħmel dan, iżda sempliċiment mil-lat tal-valur probatorju li għandha tingħata l-istess stqarrija, tenut kont madankollu tal-

ġurisprudenza fuq indikata. Mis-suespost, il-Qorti jidhrilha illi fil-każ ta' Beuze, sabiex sabet vjolazzjoni tal-jedd tal-akkużat għal smiegħ xieraq, il-Qorti Ewropea fil-valutazzjoni tagħha tal-*overall fairness of the proceedings* straħet ħafna fuq il-fatt illi l-akkużat ma ngħatax aċċess għall-avukat qabel u/jew waqt l-interrogatorji diversi li sarulu, illi fl-istqarrijiet tiegħu għamel dikjarazzjonijiet inkriminanti u illi fir-rigward ta' akkuża partikolari, dawn l-istqarrijiet tiegħu impatt tali illi wasslu għal sejbien ta' ħtija. Fil-każ ta' Paul Anthony Caruana, imbagħad, fil-waqt illi ma sabitx ksur tad-dritt tal-attur għal smiegħ xieraq, il-Qorti Kostituzzjonali qieset bħala fattur determinanti l-fatt illi huwa nstab ħati mill-Qorti tal-Maġistrati mhux fid-dawl tal-istqarrija rilaxxjata minnu lill-pulizija, iżda a bażi tal-ammissjoni tiegħu fil-proċeduri. Effettivament din il-Qorti tinnota illi dejjem tibqa' kunsiderazzjoni determinanti kemm l-istqarrija rilaxxjata mingħajr il-jedd ta' aċċess għall-avukat, ikollha impatt fuq l-eżitu tal-proċeduri, jew fi kliem ieħor fuq is-sejbien ta' ħtija tal-imputat.

Fil-każ odjern, fid-dawl tal-bqija tal-provi mressqa mill-Prosekuzzjoni, l-unika prova li tista' twassal sabiex l-imputat jinstab ħati tal-ewwel u tat-tielet imputazzjonijiet kif dedotti fil-konfront tiegħu, hija <u>biss u unikament</u> l-istqarrija rilaxxjata mill-imputat. Altrimenti skartata l-istqarrija, ma jibqgħux provi fl-atti li jistgħu jwasslu għal sejbien ta' ħtija fl-imputat, fil-grad rikjest mil-liġi, dwar dawn l-imputazzjonijiet. Għaldaqstant, huwa ċar illi kemm il-darba l-Qorti tqis l-istqarrija tal-imputat bħala prova f'dawn il-proċeduri, din ser ikollha impatt determinanti u deċiżiv fuq l-eżitu tal-istess.

Il-Qorti qed tqis ukoll illi fis-sentenza tagħha tas-7 ta' Jannar 2020 fl-ismijiet <u>**Il-Pulizija vs Carmel Polidano, Michael Mercieca, *Omissis***</u>, il-Qorti tal-Appell Kriminali għamlet rassenja tal-ġurisprudenza l-iżjed riċenti, kemm tal-Qrati Maltin kif ukoll tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem dwar din il-kwistjoni u rrikonixxiet illi kien hemm tibdil sostanzjali fid-deċiżjonijiet mogħtija mill-Qorti Ewropea dwar dan il-punt. Il-Qorti għamlet referenza għal <u>**Beuze v. Belgium**</u>, kif ukoll għas-sentenzi tal-Qrati Maltin li rreferew għal din id-deċiżjoni, fosthom <u>**Il-Pulizija vs Maximilian Ciantar**</u> tal-Qorti tal-Appell Kriminali tas-27 ta' Frar 2019, fejn il-Qorti straħet fuq l-istqarrija tal-imputat, <u>abbinata ma' provi oħrajn</u>, minkejja li l-imputat ma ngħatax id-dritt li jkun assistit minn avukat waqt l-interrogatorju tiegħu, fil-waqt illi kien ingħata l-jedd għall-parir legali qabel tali interrogatorju, <u>**Paul Anthony Caruana vs Avukat Ġenerali et**</u> fuq ċitata, kif ukoll <u>**Stephen Pirotta vs Avukat Ġenerali et**</u> tas-27 ta' Settembru, 2019 fejn il-Qorti Kostituzzjonali sabet li r-rikorrenti ma ġarrab ebda ksur tal-jedd tiegħu għal smiegħ xieraq bil-fatt illi ma kienx ingħata l-għajnuna ta' avukat waqt l-interrogazzjoni tiegħu u dan wara li kkunsidrat illi:

> "Fil-każ tallum ma jista' jkun hemm ebda dell ta' dubju li l-attur kien ħati tal-imputazzjonijiet imressqa kontra tiegħu, kif wara kollox għarfet l- ewwel qorti stess. L-ewwel qorti għarfet ukoll illi l-qrati ta' ġurisdizzjoni kriminali waslu għall-konklużjoni tal-ħtija tal-attur bis-saħħa ta' xiehda oħra barra l-istqarrija tiegħu. Meqjus il-proċess kriminali fl-intier tiegħu, ma jistax jingħad illi l-attur ma ngħatax smigħ xieraq: kellu għarfien tal-provi kollha mressqa kontrih u ma ntweriex li nżamm mistur xi tagħrif li kellha l-pulizija; kellu għajnuna ta' avukat waqt il-proċess quddiem il-qorti; kellu fakoltà jressaq xhieda u jagħmel konto-eżami tax-xhieda tal-prosekuzzjoni; instab ħati bis-saħħa ta' xiehda oġġettiva li, ukoll jekk ma tqisx l-ammissjoni tiegħu, rabtitu mal-inċident u ma setgħetx tħalli dubju dwar il-ħtija tiegħu." [sottolinear ta' din il-Qorti]

Il-Qorti tal-Appell Kriminali rreferiet ukoll għas-sentenza mogħtija fl-ismijiet **Farrugia vs. Malta**, reża finali fis-7 ta' Ottubru 2019, mill-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem, li wkoll ikkonfermat il-posizzjoni li ttieħdet fil-każ ta' Beuze u kompliet hekk:

> "Illi l-izvillup fl-interpretazzjonijiet dwar il-jedd ta' smiegh xieraq kif moghtija mill-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem fosthom fis-sentenzi sucitati fl-ismijiet 'Beuze vs Belgium' moghtija mill-Grand Chamber u s-sentenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem fl-ismijiet 'Farrugia vs. Malta' gia gie rifless fil-pozizzjoni li l-Qorti Kostituzzjonali u l-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) qeghdin jiehdu meta jikkunsidraw jekk kienx hemm ksur tal-jedd ta' smiegh xieraq. Jirrizulta li hemm zvillup fis-sens li l-fatt li stqarrija tkun ittiehdet minghajr il-prezenza tal-Avukat skont dawn l-ahhar sentenzi mhumiex awtomatikament jigu kkunsidrati bhala li jiksru d-dritt ghal smiegh xieraq izda li qieghed jittiehed kont tal-proceduri fit-totalita' taghhom sabiex jigi determinat jekk kienx hemm lezzjoni o meno tad-dritt ghal smiegh xieraq."

Hawnhekk il-Qorti rreferiet ukoll għas-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (sede Kostituzzjonali) tas-17 ta' Ottubru 2019, fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta vs Martino Aiello** u dan wara referenza kostituzzjonali li saret lilha mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-9 ta' April 2018, liema referenza ġiet deċiża billi l-Qorti ddikjarat illi:

> "fic-cirkostanzi tal-kaz mhux ser ikun jirrizulta ebda lezjoni tad-dritt fondamentali tal-akkuzat Martino Aiello ghal smigh xieraq kif sancit bl-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea

> ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali jekk isir uzu fil-guri kontra tiegħu mill-istqarrija li huwa rrilaxxja lil pulizija fid-dsatax (19) ta' Ottubru tas-sena elfejn u erbatax (2014) ...".

Dan wara li l-istess Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (sede Kostituzzjonali) ikkunsidrat illi dan il-każ kien kemmxejn differenti minn dak ta' Aldo Pistella, fuq ċitat, in kwantu kuntrarjament għal Pistella, Aiello kien irrinunzja għad-dritt tiegħu li jikkonsulta ma' avukat qabel l-interrogatorju tiegħu u ma ġiex muri li huwa xtaq li jkollu avukat preżenti waqt l-interogazzjoni. In oltre fil-fehma tal-Qorti, ir-rikorrenti naqas milli juri li huwa kellu jitqies bħala persuna vulnerabbli u lanqas irriżultat xi prova fis-sens illi ċ-ċirkostanzi li fihom ittieħdet l-istqarrija kienu għalih intimidanti. Ir-rikorrenti lanqas ma attakka l-volontarjeta` tal-istqarrija tiegħu u ma qajjem l-ebda lment dwar l-istess stqarrija, iżda talab lill-Qorti Kriminali sabiex ikun jista' jressaq eċċezzjoni dwar l-inammissibilità tal-istqarrija biss minħabba dak deċiż mill-Qorti Ewropea fil-każ ta' Borg. Finalment, qieset ukoll illi kien fl-interess pubbliku li jiġi investigat u mressaq sabiex jiġi ġudikat mill-Qrati ta' ġurisdizzjoni kriminali stante li nqabad in flagrante jittraffika d-droga f'Malta. Din is-sentenza ġiet ikkonfermata mill-Qorti Kostituzzjonali permezz tas-sentenza tagħha tas-27 ta' Marzu 2020, fejn l-istess Qorti qieset ukoll illi:

> "21. L-istqarrija in kwistjoni m'hijiex l-unika prova għal dak li jirrigwarda x'ġara fit-18 ta' Ottubru, 2014. Mill-atti tal-proċeduri kriminali jirriżulta li l-appellant kien qiegħed isuq il-vettura li fiha nstabet id-droga. Kif il-vettura niżlet minn fuq il-catamaran twaqqfet mill-pulizija li għamlu tfittxija u sabu d-droga fil-vettura. L-appellant stess meta xehed fis-seduta tad-9 ta' Jannar, 2019 quddiem l-ewwel Qorti, qal li l-pulizija arrestawh meta kellu d-droga." [sottolinear ta' din il-Qorti]

Fis-sentenza tagħha **Il-Pulizija vs Carmel Polidano et** imbagħad, il-Qorti tal-Appell Kriminali kkonkludiet illi:

> "Din il-Qorti temfasizza li d-dritt li suspettat ikollu Avukat prezenti minn stadju bikri tal-investigazzjoni mhijiex limitata ghal persuni kkunsidrati vulnerabbli. Anke persuni li kellhom diversi kundanni precedenti kontra taghhom u li ghalhekk huma intizi fil-mod ta' kif jittiehdu l-interogazzjonijiet kif ukoll persuni li l-Avukat Generali jirreferi ghalihom bhala b'esperjenza f'varji oqsma tan-negozju ukoll ghandhom dritt li jkollhom Avukat prezenti minn stadju bikri tal-investigazzjoni. Il-ligi ma tiddistingwix bejn persuna u ohra. Huwa d-dritt ta' kull persuna li jkun assistit minn Avukat anke matul l-interrogazzjoni. Mhuwiex kontestat li fiz-zmien li ttiehdu l-istqarrijiet kif ukoll ix-xhieda ta' uhud mill-akkuzati quddiem l-espert Vincent E. Ciliberti

fl-istadju tal-inkjesta, l-ligi ma kinitx taghti jedd lil suspettati biex ikollhom Avukat prezenti waqt it-tehid tal-istqarrija. Biss pero' issa li l-ligi tipprovdi ghal dan id-dritt, huwa rikonoxxut u accettat li d-dritt ghal smiegh xieraq ghandu jigi rispettat minn stadju bikri tal-investigazzjoni.

Din il-Qorti filwaqt li tirrikonoxxi li kien hemm zvilupp sinifikattiv f'dawn l-ahhar xhur, fejn il-Qrati qeghdin iharsu lejn il-proceduri fit-totalita' taghhom sabiex jigi deciz jekk kienx hemm lezzjoni tad-dritt ghal smiegh xieraq, din il-Qorti tissotolinea li bl-ebda mod ma hemm uniformita' fil-kunsiderazzjonijiet u decizjonijiet tal-Qrati dwar jekk stqarrijiet u dikjarazzjonijiet mehuda matul l-investigazzjoni minghajr id-dritt tal-prezenza tal-Avukat jilledux id-dritt ghal smiegh xieraq. Din il-Qorti ma ghandha l-ebda kompetenza biex tiddeciedi dwar lezjoni o meno ta' dritt fundamentali izda trid tiddeciedi biss jekk ghandhiex tiehu in konjizzjoni stqarrijiet u dikjarazzjonijiet ohra fl-istadju tal-investigazzjoni minghajr id-dritt li suspettati jkunu assistiti minn Avukat. Din il-Qorti ghalhekk tqis li gialadarba qieghdin fi stadju ta' revizjoni, filwaqt li bl-ebda mod ma hija tiddikjara li sehh xi ksur tad-dritt ghal smiegh xieraq, tiddeciedi li sabiex ma jkunx hemm ir-riskju ta' xi ksur, kwalunkwe dikjarazzjoni, stqarrija jew xhieda moghtija mill-imputati Carmel Polidano, Michael Mercieca u Muhammad Saleem fl-istadju tal-investigazzjoni u l-inkjesta minghajr il-prezenza tal-Avukat bhala inammissibli."

Is-sentenzi fuq ċitati huma lkoll konkordi f'aspett speċifiku u ċioe` li f'kull każ l-istqarrija ma kinitx l-unika prova mressqa in sostenn tal-akkużi dedotti.  F'dan il-każ, kif diġa` rriżulta mill-konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti iżjed 'il fuq, għajr għall-istqarrija tal-imputat, m'hemmx provi oħrajn li jistgħu jsostnu l-ewwel u t-tielet imputazzjonijiet miġjuba kontra tiegħu u għalhekk, il-Qorti tqis illi jkun perikoluż li ssib ħtija fl-imputat unikament u esklussivament a bażi ta' din l-istess stqarrija. Għaldaqstant, il-Qorti hija tal-fehma li fil-każ odjern, l-istqarrija m'għandhiex tingħata valur probotarju.

Irid jingħad ukoll illi riċentement fis-sentenza tagħha tas-27 ta' Jannar 2021, fl-ismijiet **<u>Morgan Onuorah vs L-Avukat tal-Istat</u>**, il-Qorti Kostituzzjonali qalet hekk dwar l-istqarrija rilaxxjata mir-rikorrenti fid-19 ta' Frar 2010, meta allura persuna suspettata kellha l-jedd li titkellem ma' avukat biss qabel l-interrogazzjoni tagħha bħal fil-każ odjern:

"26. Kif diġa` issemma, il-fatt waħdu li saret l-interrogazzjoni mhux fil-presenza ta' avukat ta' fiduċja tal-attur m'huwiex biżżejjed sabiex jagħti lok għall-ksur tad-dritt fundamentali ta' smigħ xieraq. Madankollu l-użu ta' dik l-istqarrija fil-proċeduri kriminali, li fiha l-attur ammetta għal uħud mir-reati

li akkużat biha, taf twassal sabiex iseħħ dak il-ksur tal-jedd fundamentali. Dan iktar u iktar meta tikkunsidra l-ġurisprudenza ampja tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem li issa ilha s-snin tirrepeti l-istess insenjament.

27. Li s-suspettat jitkellem ma' avukat qabel l-interrogazzjoni, l-assistenza ta' avukat wara li tkun saret l-interrogazzjoni u n-natura *adversarial* tal-kawża kriminali sussegwenti, m'humiex garanzija adegwata li jirrimedjaw għad-difett li s-suspett ma kienx assistit minn avukat waqt l-interrogazzjoni li saret meta kien taħt arrest. Fis-sentenza riċenti <u>Mehmet Zeki Celebi v. Turkey</u> (App. 27583/07) il-QEDB kompliet tisħaq:

> *"57. The onus will be on the Government to demonstrate convincingly why, exceptionally and in the specific circumstances of the case, the overall fairness of the trial was not irretrievably prejudiced by the restriction on access to legal advice. The Court also reiterates that <u>it is only in very exceptional circumstances</u> that it can conclude that a given trial has not been prejudiced by the restriction of an applicant's right of access to a lawyer (see Dimitar Mitev v. Bulgaria, no. 34779/08, 71, 8 March 2018)".*

28. Irrispettivament taqbilx mar-raġunament ta' dik il-Qorti internazzjonali, jibqa' l-fatt li l-ġurisprudenza kienet ċara meta ngħatat is-sentenza ta' Salduz f'Novembru 2008 fis-sens li n-nuqqas ta' assistenza ta' avukat waqt interrogazzjoni tal-pulizija kienet difett proċedurali. Dan għalkemm bis-sentenza <u>Ibrahim and Others v. the United Kingdom</u> tat-13 ta' Settembru 2016, il-Grand Chamber għamlet enfażi fuq l-'*overall fairness*' tal-proċeduri kriminali u fis-sentenza <u>Beuze v. Belgium</u> tad-9 ta' 1Novembru 2018 l-istess qorti kompliet tiċċara kif kellu jiġi applikat dak ilprinċipju.

29. Fl-aħħar mill-aħħar il-qrati domestiċi ma jistgħux jippermettu li f'proċeduri kriminali li għadhom pendenti jitħallew stqarrijiet li jkunu saru fl-assenza ta' avukat u li l-QEDB ilha tiddeskrivih bħala difett proċedurali bil-periklu manifest li dak il-fatt jikkontamina l-proċess kriminali kollu. Illum il-ġurnata hi l-istess Qorti Kriminali li qegħda taddotta din il-posizzjoni f'deċiżjonijiet preliminari li qegħdin jingħataw (hekk per eżempju **r-Repubblika ta' Malta v. Rosario Sultana** deċiżjoni tat-23 ta' Settembru 2020 u **r-Repubblika ta' Malta v. Rosario Militello** tat-3 ta' Diċembru 2019).

30. Kien id-dmir tal-Gvernijiet differenti matul is-snin li jaġġornaw ruħhom mas-sentenzi tal-Qorti Ewropea u ma jistennewx sal-2016 sabiex jintroduċu disposizzjoni fil-Kodiċi Kriminali li s-suspettat għandu jedd għall-assistenza ta' avukat waqt l-interrogazzjoni li ssir meta jkun fil-kustodja tal-pulizija.

Emenda li saret sabiex tittrasponi d-disposizzjoni tad-Direttiva 2013/48/UE tal-Parlament Ewropew (ara Art. 355AT tal-Kodiċi Kriminali), li fost miżuri oħra assigurat id-dritt tas-suspettat għall-assistenza ta' avukat waqt l-interrogazzjoni mill-pulizija.

Għal dawn il-motivi tiċħad l-appell, b'dan li tagħti direzzjoni lill-Qorti Kriminali sabiex fil-proċeduri kriminali *The Republic of Malta v. Izuchukwu Morgan Onourah* (att ta' akkuża numru 11/2015) ma tippermettix l-użu bħala prova tal-istqarrija li l-appellant kien ta waqt li kien fil-kustodja tal-pulizija."

Għalhekk fid-dawl ta' dawn is-sentenzi u anke tal-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna u tal-Qorti Ewropea hemmhekk ċitati, il-Qorti jidhrilha illi m'għandhiex tistrieħ fuq l-istqarrija tal-imputat u qegħda tiskartaha. Dan naturalment japplika wkoll għal dik il-parti tax-xhieda tal-Uffiċjal Prosekutur, li fiha jirreferi għal dak li qal l-istess imputat fl-istqarrija tiegħu.

Ikkunsidrat ukoll:

Skartata l-istqarrija tal-imputat, ma tirriżulta ebda prova dwar ir-reati ta' traffikar tad-drogi kokaina u raża tal-*cannabis,* addebitati lilu permezz tal-<u>ewwel</u> u tat-<u>tielet imputazzjonijiet</u> miġjuba kontra tiegħu.

Illi permezz tat-<u>tieni imputazzjoni</u>, imbagħad, l-imputat jinsab akkużat bir-reat ta' pussess aggravat tad-droga kokaina ossia bil-pussess ta' tali droga, f'ċirkostanzi li juru li din ma kinitx għall-użu esklussiv tiegħu. M'hemmx dubju illi fit-28 ta' Jannar 2012, l-imputat instab fil-pussess tad-droga kokaina u dan lanqas ma jirriżulta kontestat mid-difiża. Dak li qegħda tikkontesta d-difiża minflok huwa illi tali pussess kien wieħed aggravat u tikkontendi minflok illi l-pussess tad-droga kokaina da parti tal-imputat kien biss għall-użu tiegħu.

Jirriżulta mill-atti proċesswali illi fil-lejl in kwistjoni, l-imputat instab fil-pussess ta' tliet boroż żgħar u borża akbar, kontenenti d-droga kokaina, f'piż totali ta' 11.39 grammi. Fil-waqt illi borża minnhom kellha piż ta' 10.12 grammi, l-oħrajn kellhom piż rispettiv ta' 0.40 grammi, 0.44 grammi u 0.43 grammi.

Dwar ir-reat ta' pussess aggravat ossia pussess ta' droga f'tali ċirkostanzi li juru li d-droga ma kinitx intiża għall-użu esklussiv tal-pussessur, kif ġie ritenut fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali tat-12 ta' Mejju 2005, fl-ismijiet <u>**Il-Pulizija vs Marius Magri**</u>:

> "Illi dawn il-kazijiet mhux l-ewwel darba li jipprezentaw certa diffikolta` biex wiehed jiddetermina jekk id-droga li tkun instabet kienitx intiza ghall-uzu personali jew biex tigi spaccjata. Il-principju regolatur f'dawn il-kazijiet hu li l-Qorti trid tkun sodisfatta lil hinn minn kull dubbju dettat mir-raguni w a bazi tal-provi li jingabu mill-prosekuzzjoni li l-pussess tad-droga in kwistjoni ma kienx ghall-uzu esklussiv (jigifieri ghall-uzu biss) tal-pussessur. Prova, ossia cirkostanza wahda f'dan ir-rigward tista', skond ic-cirkostanzi tal-kaz tkun bizzejjed."

U kif ingħad fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tat-2 ta' Settembru 1999, fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Carmel Spiteri</u>**:

> "meta l-ammont ta' droga ikun pjuttost sostanzjali, din tista' tkun cirkostanza li wahedha tkun bizzejjed biex tissodisfa lill-qorti li dak il-pussess ma kienx ghall-uzu esklussiv tal-hati".

Illi pero` kif intqal ukoll mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza tagħha tat-23 ta' Mejju 2002, fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Brian Caruana</u>**:

> "kull kaz hu differenti mill-iehor u jekk jirrizultawx ic-cirkostanzi li jwasslu lill-gudikant ghall-konvinzjoni li droga misjuba ma tkunx ghall-uzu esklussiv tal-akkuzat, fl-ahhar mill-ahhar hija wahda li jrid jaghmilha l-gudikant fuq il-fattispecji li jkollu quddiemu w ma jistax ikun hemm xi "hard and fast rule" x'inhuma dawn ic-cirkostanzi indikattivi. Kollox jiddependi mill-assjem tal-provi w mill-evalwazzjoni tal-fatti li jaghmel il-gudikant u jekk il-konkluzjoni li jkun wasal ghaliha il-gudikant tkun perfettament raggungibbli bl-uzu tal-logika w l-buon sens u bazata fuq il-fatti, ma jispettax lil din il-Qorti li tissostitwiha b'ohra anki jekk mhux necessarjament tkun l-unika konkluzzjoni possibbli".

In oltre kif ingħad fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tas-17 ta' Frar 1997, fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Mohammed Ben Hassan Trabelsi</u>**:

> " … l-ewwel nett wiehed ghandu jara jekk l-ammont ta' droga huwiex ammont li <u>normalment</u> wiehed jassocja ma' uzu personali, u sa hawn il-piz tal-prova (u cioe` il-prova tal-ammont u tal-pussess) qieghed fuq il-prosekuzzjoni; jekk, pero`, dak l-ammont ikun tali li normalment wiehed ma jassocjahx mal-uzu esklussiv da parti tal-pussessur, ikun jispetta lill-imputat li jipprova, imqar fuq bazi ta' probabbilita`, li dak l-ammont kien ghall-uzu esklussiv tieghu, u dan b'applikazzjoni tal-Artikolu 26(1) tal-Kap. 101."

U kif ingħad minn din il-Qorti, kif diversament preseduta, fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Stephen Abela**, tat-8 ta' April 2005, mill-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna dwar ir-reat ta' pussess aggravat, wieħed jista' jasal għall-konklużjoni illi meta tinstab droga f'ammont konsiderevoli, jekk tingħata raġuni għall-presenza qawwija tad-droga li tkun tissodisfa lill-Qorti, allura r-reat ta' pussess aggravat ma jkunx ġie ppruvat.
Jibda biex jingħad illi l-ammont ta' 11.39 grammi ta' droga kokaina, kif misjub fil-pussess tal-imputat, mhuwiex ammont ta' droga li solitament jiġi assoċjat ma' droga għall-użu personali da parti tal-pussessur jew xi ammont ta' droga irriżorju. Kif ingħad fis-sentenza fuq ċitata, għalhekk kien jispetta lill-imputat sabiex juri li dan l-ammont kien għall-użu esklussiv tiegħu, u dan imqar sal-grad tal-probabbli. Biss għalkemm l-imputat ġab prova li fiż-żmien in kwistjoni huwa kien jagħmel użu mid-droga kokaina, anke b'mod regolari, ma saritx il-prova da parti tiegħu illi d-droga kollha li nstabet fil-pussess tiegħu kienet intiża għalih. Anke jekk, għall-grazzja tal-argument, wieħed kellu jikkunsidra illi l-imputat kellu vizzju qawwi tad-droga kokaina fl-istess żmien, mhuwiex spjegabbli għaliex huwa kellu joħroġ b'dik id-droga kollha fil-pussess tiegħu. M'hemmx dubbju illi fuqu l-istess imputat kellu ħafna iżjed droga milli kien jeħtieġ.

Għaldaqstant, fiċ-ċirkostanzi l-Qorti tqis illi t-tieni imputazzjoni ġiet sodisfaċentement ippruvata, b'dan illi qed issib ħtija biss dwar ir-reat ta' pussess aggravat fir-rigward tat-28 ta' Jannar 2012 u mhux dwar ix-xhur ta' qabel din id-data.

Madankollu, il-Qorti ma tistax ħlief tillibera lill-imputat mir-raba' imputazzjoni miġjuba kontra tiegħu, liema imputazzjoni tikkontempla l-aggravju tad-distanza. Huwa ċar mill-atti proċesswali illi l-imputat ġie addebitat b'dan l-aggravju fid-dawl tal-fatt illi huwa nstab fil-pussess tad-droga ġewwa klabb tal-boċċi. It-tieni proviso tal-Artikolu 22(2)(b) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta jgħid jekk:

> "Iżda wkoll meta persuna tinsab ħatja kif provdut fil-paragrafu (a)(i) jew fil-paragrafu (b)(i) u r-reat ikun sar fi, jew ġewwa distanza ta' mitt metru mill-perimetru ta', skola, *club* jew ċentru taż-żgħażagħ, jew xi post ieħor simili fejn normalment jiltaqgħu iż-żgħażagħ, jew ir-reat ikun jikkonsisti fil-bejgħ, fil-provvista, fl-amministrazzjoni jew f'li wieħed joffri li jagħmel xi wieħed minn dawn l-atti, lil minuri, lil mara tqila jew lil persuna li tkun qed issegwi programm ta' kura jew ta' riabilitazzjoni mid-dipendenza mid-drogi, il-piena tiżdied bi grad."

Jirriżulta minn qari ta' dan il-proviso, illi hawnhekk meta l-liġi qegħda tirreferi għall-*club*, mhijiex tirreferi għal kwalsiasi klabb, iżda għall-klabb fejn normalment

jiltaqgħu ż-żgħażagħ, kif evidenti mill-kliem "*jew xi post ieħor* <u>*simili*</u> *fejn normalment jitlaqgħu ż-żgħażagħ*" wara l-kliem "*skola, club jew ċentru taż-żgħażagħ*". Minkejja li f'dan il-każ is-sustanza ġiet elevata minn fuq il-persuna tal-imputat waqt li kien jinsab ġewwa klabb – f'dan il-każ, klabb tal-boċċi - kien jispetta lill-Prosekuzzjoni li tressaq il-prova illi tali klabb kien post solitament frekwentat miż-żgħażagħ. Veru wkoll illi PS 635 Alan Calleja xehed illi dakinhar kien hemm xi żgħażagħ fil-klabb in kwistjoni, iżda fil-fehma tal-Qorti, dan ma jfissirx illi ġie ppruvat illi l-klabb kien wieħed li fih <u>normalment</u> jiltaqgħu ż-żgħażagħ.

Għaldaqstant, il-Qorti tqis illi dan l-aggravju ma jirriżultax sodisfaċentement ippruvat.

Kunsiderazzjonijiet dwar il-Piena

Illi għall-fini ta' piena, il-Qorti qegħda tqis fl-ewwel lok, il-fedina penali tal-imputat kif aġġornata sa April 2021, mil-liema jirriżulta illi fis-sena 2010 huwa nstab ħati talli kkaġuna feriti ta' natura ħafifa, ta' ħsara volontarja u ta' reat kontravenzjonali, dwar liema ngħata liberazzjoni kundizzjonata, illi fl-istess sena, instab ħati wkoll ta' pussess 'sempliċi' tad-droga kokaina, liema reat seħħ fis-sena 2008, u dwaru wkoll ingħata liberazzjoni kundizzjonata. Fis-sena 2012, imbagħad, instab ħati ta' reati taħt il-Kap. 65 tal-Liġijiet ta' Malta, liema reati seħħew fis-sena 2010, u dwar liema huwa ngħata piena pekunjarja u fis-sena 2013, huwa nstab ħati ta' pussess 'sempliċi' ta' droga kokaina, liema reat twettaq fis-sena 2012 u dwaru wkoll ingħata liberazzjoni kundizzjonata.

Tqis ukoll illi mill-atti proċesswali jirriżulta illi l-imputat ikkopera bis-sħiħ mal-pulizija waqt l-investigazzjoni tagħha. In oltre, apparti illi qed tqis ukoll l-ammont ta' droga misjuba fil-pussess tal-imputat, tikkunsidra illi llum huwa qed jgħix ħajja stabbli, għamel l-almu tiegħu sabiex jirrijabilita ruħu mill-vizzju tad-droga u skont l-Uffiċjal tal-*Probation*, l-andament tiegħu kien wieħed tajjeb u ma baqax jagħmel użu mid-droga. Fiċ-ċirkostanzi tqis illi piena fil-minimu tkun waħda idonea.

Konklużjoni

Għal dawn il-motivi, il-Qorti wara li rat it-Taqsimiet IV u VI, l-Artikoli 22(1)(a) u 22(2)(b)(i) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta u r-Regolament 9 tal-Leġislazzjoni Sussidjarja 101.02, qed issib lill-imputat **Enrico Camilleri** mhux ħati tal-ewwel, it-tielet u r-raba' imputazzjonijiet miġjuba kontra tiegħu u tilliberah minnhom, fil-waqt illi qed issibu ħati tat-tieni imputazzjoni u tikkundannah għall-piena ta' sitt (6) xhur priġunerija effettiva u multa ta' elf ewro (€1,000).

Ai termini tal-Artikolu 533 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta’ Malta, tikkundanna lill-ħati għall-ħlas tal-ispejjez konnessi mal-ħatra tax-Xjenzat Godwin Sammut, ammontanti għas-somma ta’ mija, sitta u tmenin ewro u ħamsin ċenteżmu (€186.50), liema somma għandha titħallas mill-ħati fi żmien tliet (3) xhur mil-lum.

Tordna d-distruzzjoni tad-droga esebita bħala Dok. JF1, hekk kif din is-sentenza tgħaddi in ġudikat, u dan taħt il-ħarsien tar-Reġistratur li għandu jirrediġi proces-verbal li jiddokumenta l-proċedura tad-distruzzjoni, liema dokument għandu jiġi nserit fl-atti ta’ din il-kawża mhux aktar tard minn ħmistax-il jum minn tali distruzzjoni.

Natasha Galea Sciberras
Maġistrat